

***INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU LEŻAJSKIEGO ZA 2024r.***

Leżajsk 2025 r.

Spis treści

Wstęp	3
1. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia.....	4
2. Higiena Dzieci i Młodzieży	9
3. Epidemiologia	15
4. Higiena Komunalna.....	19
5. Higiena Żywności i Żywienia.....	29
6. Higiena Pracy.....	40
7. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	48
Podsumowanie	49

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Leżajsku, zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 roku (tj. Dz. U. z 2023r., poz. 338 z późn.zm.), realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad: bezpieczeństwem żywności, wody pitnej jak również kąpieliskami, środkami zastępczymi, kosmetykami, higieną środowiska, higieną pracy oraz nauczania i wychowania.

Sprawowanie nadzoru w wyżej wymienionym zakresie, jest podejmowane, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Istotnym elementem działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej są również przedsięwzięcia z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Niniejszą ocenę przygotowano w oparciu o dokonaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Leżajsku analizę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wyniki kontroli i innych czynności podejmowanych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Leżajsku w roku 2024.

W opracowaniu przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu leżajskiego na dzień 31 grudnia 2024r.

1. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia.

Do kluczowych zadań w obszarze Promocji Zdrowia należy organizowanie, inicjowanie, prowadzenie, koordynowanie oraz nadzorowanie działań oświatowo-zdrowotnych, mających na celu ukształtowanie odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych wśród społeczności lokalnej.

W roku 2024 realizacja zadań związanych z profilaktyką i promocją zdrowia była prowadzona w bardzo szerokim zakresie. W ramach pracy Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadzono 68 wizytacji, które miały na celu monitorowanie postępu realizowania programów edukacyjnych oraz ich skuteczności w zakresie wdrażania zaleceń prozdrowotnych w szkołach.

Z okazji „Światowego Dnia Zdrowia”, we współpracy z działem Epidemiologii w Zespole Szkół w Nowej Sarzynie zorganizowano wykład w całości poświęcony tematyce „Szczepień ochronnych”. W spotkaniu wzięło udział 170 uczniów.

W trakcie wycieczek zimowych oraz letnich zorganizowano liczne warsztaty, prelekcje, pogadanki, zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży przebywającej na koloniach, półkoloniach, obozach sportowych oraz piknikach rodzinnych. Podczas wszystkich spotkań poruszana była tematyka dotycząca: zasad bezpieczeństwa, jakie trzeba przestrzegać podczas wycieczek, a także omawiano szkodliwość napojów energetyzujących, dopalaczy oraz papierosów i e-papierosów. Prowadzone były liczne gry i zabawy przy pomocy alkoholi, narkotyków oraz planszy „wyścig do zdrowia”.

Dodatkowo, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Leżajsku wzięła udział w czterech imprezach okolicznościowych, promując akcje zdrowotno-edukacyjne, takie jak „Patent na bezpieczne wakacje”, „Profilaktyka czerniaka i chorób odkleszczowych” czy też kwestie związane z chorobami zakaźnymi. Celem tych imprez było zwiększenie świadomości na temat zagrożeń zdrowotnych, a także promowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców powiatu.

W maju 2024 roku w Miejskim Centrum Kultury w Leżajsku przy współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Leżajsku oraz Komendą Powiatową Policji

zorganizowano konferencję dla mieszkańców powiatu leżajskiego nt. „Zaburzeń odżywiania prowadzących do depresji”.

Podczas tego wydarzenia omawiano rolę prawidłowego odżywiania i nawyków żywieniowych w życiu dzieci i młodzieży, podkreślając wpływ tych czynników na zdrowie psychiczne.

W ramach kampanii „**Problem Wagi Ciężkiej**” zorganizowano zajęcia edukacyjne w wybranych szkołach podstawowych, mające na celu uświadomienie uczniów jak ważne jest dbanie o prawidłową postawę ciała. Podczas spotkań omówiono m.in. zasady właściwego pakowania tornistra, dobór odpowiednich plecaków oraz utrzymywanie prawidłowej postawy przy ich noszeniu. Celem tych działań jest przede wszystkim zapobieganie wad postawy i chorób kręgosłupa wśród dzieci i młodzieży.

Z okazji „**Światowego Dnia Rzucania Palenia**” zorganizowano dwa stoiska edukacyjno-informacyjne w Przychodni NZOZ „Medyk” oraz w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Leżajsku. Na pacjentów czekały materiały informacyjne na temat szkodliwości palenia tytoniu oraz smokolayzer, urządzenie pozwalające zmierzyć poziom tlenu w wydychanym powietrzu. Odwiedzający otrzymali także porady oraz wsparcie w procesie rzucania palenia.

W ramach akcji edukacyjnej „**Myję ręce, bo wiem więcej**” dokonano kilku instruktaży mycia rąk celem uświadomienia dzieciom jak ważna jest higiena osobista, która ma znaczący wpływ na zapobieganie chorobom zakaźnym. Akcja ta, przeprowadzona w przedszkolach, szkołach oraz podczas różnych form wypoczynku, podkreśliła znaczenie

tego prostego, ale jakże skutecznego nawyku w codziennym życiu.

W 2024 roku rozpoczęto kampanię „**Wyścig do zdrowia**”, której celem było promowanie zasad zdrowego odżywiania oraz regularnej aktywności fizycznej wśród dzieci. Kampania ta zyskała dużą popularność, angażując uczestników w interaktywną grę planszową, która miała na celu motywować dzieci do ruchu.

Oprócz wcześniej opisanych działań, szczególną uwagę poświęcono szerokiemu upowszechnieniu wielu innych akcji i kampanii, które miały na celu promowanie zdrowych nawyków oraz zwiększenie świadomości zdrowotnej wśród społeczności lokalnej. Wśród tych inicjatyw znalazły się m.in. takie akcje jak:

- „Legionelloza – co powinieneś wiedzieć”
- Kampania EFSA – #Safe2Eat oraz #PlantHealth4Life
- „Światowy Dzień Bez Tytoniu”
- „Światowy Dzień Wiedzy o Antybiotykach”
- „Światowy Dzień Walki z AIDS” - „#MójPierwszyRaz”
- „Świadome Piękno – Wspólnie Zadbajmy o Nasze Zdrowie”.

Każda z tych inicjatyw miała na celu nie tylko zwiększenie świadomości na temat zdrowia, ale także zachęcenie do podejmowania aktywnych działań w trosce o poprawę jakości życia mieszkańców powiatu leżajskiego.

W minionym roku zorganizowano również powiatowy konkurs plastyczny pt. „**Kalendarz Zdrowej Mocy**”, który skierowany był do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych.

Uczestnicy mieli za zadanie stworzyć kartkę kalendarza promującą zdrowy styl życia, zbilansowaną dietę oraz aktywność fizyczną. Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem wśród uczestników, a jego laureaci otrzymali nagrody ufundowane przez Starostwo Powiatowe w Leżajsku. Stworzone kalendarze zostały rozdyskrybuowane po instytucjach współpracujących i zaprzyjaźnionych z PSSE w Leżajsku.

Dodatkowo zrealizowano szereg szkoleń w tym m.in.

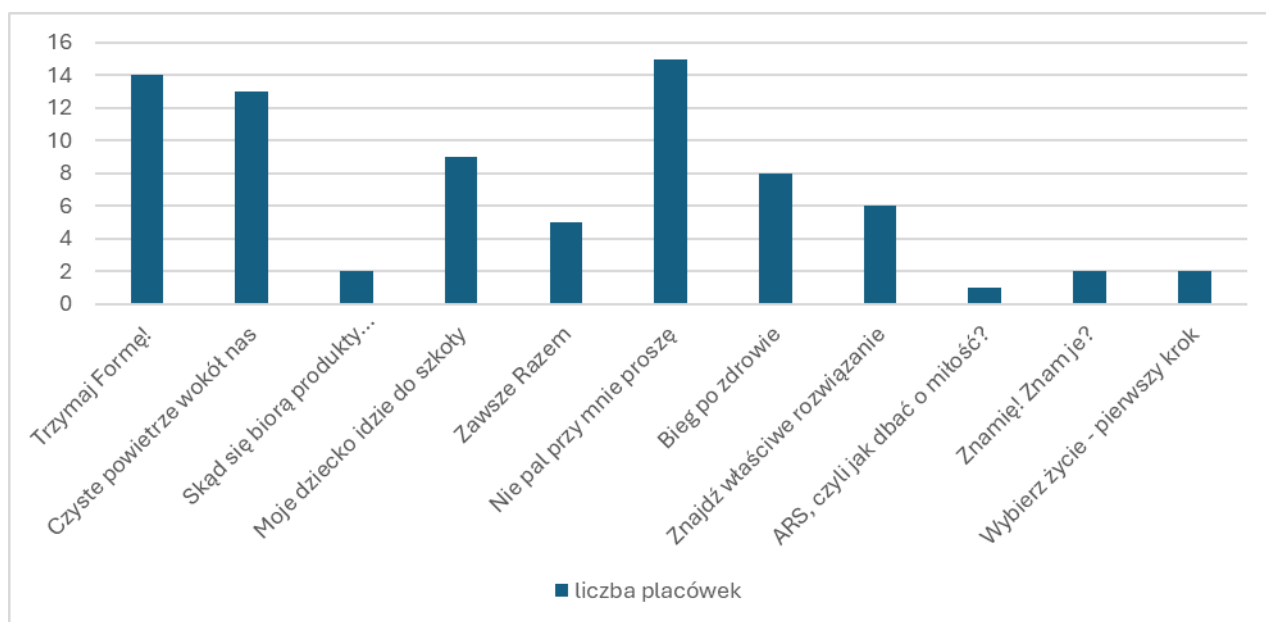
- dla koordynatorów szkolnych, podczas których omówiono metody realizacji programów edukacyjnych oraz przekazano niezbędne materiały do ich realizacji,
- dla pracowników Komendy Powiatowej Policji w Leżajsku na temat HIV/AIDS i innych chorób zakaźnych. Uczestnicy spotkania zapoznali się z najnowszymi danymi statystycznymi dot. HIV/AIDS, przypomnieli sobie podstawowe definicje chorób zakaźnych, ich główne drogi szerzenia się jak i metody profilaktyki.

W dalszym ciągu na terenie powiatu leżajskiego realizowane są programy prozdrowotne dotyczące:

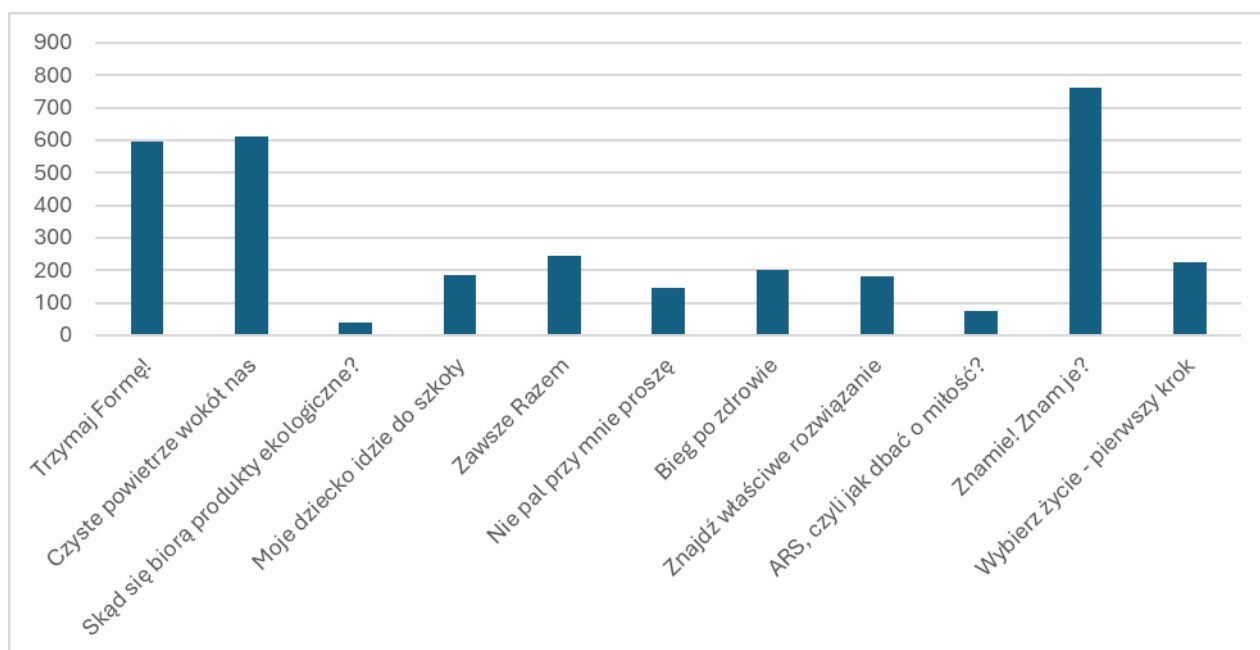
1. Profilaktyki uzależnień: „ARS, czyli jak dbać o miłość?”.
2. Profilaktyki nowotworowej: „Wybierz życie – pierwszy krok”, „Znamie! Znam je?”.
3. Profilaktyki antytytoniowej: „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Bieg po zdrowie”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”.
4. Profilaktyki chorób zakaźnych: „Zawsze Razem”.
5. Program o racjonalnym żywieniu i aktywności fizycznej: „Trzymaj Formę!”.
6. Programy edukacji przedszkolnej „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”.

Szkolne programy edukacyjne w liczbach

Wykres1. Liczba placówek uczestniczących w programach edukacyjnych w 2024r.

Wykres 2. Liczba dzieci i uczniów uczestniczących w programach edukacyjnych w 2024r.

Warto podkreślić, że dzięki efektywnej współpracy z placówkami oświatowymi, medycznymi i kulturalnymi, a także dzięki zaangażowaniu dyrekcji szkół oraz władz samorządowych, udało się znacząco przyczynić do osiągnięcia celów wynikających z realizowanych programów zdrowotnych.

Ponadto, działania edukacyjne były szeroko propagowane w mediach społecznościowych

oraz na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Leżajsku, co umożliwiło dotarcie do szerokiego kręgu odbiorców.

2. Higiena Dzieci i Młodzieży

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Leżajsku sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną pomieszczeń i otoczenia w żłobkach, przedszkolach, szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku.

W powiecie leżajskim bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym zostało objętych 57 obiektów stałych. W nadzorowanych placówkach przeprowadzono 125 kontroli, w tym w placówkach stałych 78 oraz 44 kontrole w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży (w okresie wypoczynku zimowego – 13, w okresie wypoczynku letniego – 31), 3 kontrole w związku z przygotowaniem do wypoczynku.

W 2024r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Leżajsku znajdowało się 57 obiektów nauczania i wychowania:

Żłobki - 6

Klub Dziecięcy - 2

Szkoły Podstawowe - 21

Przedszkola - 10

Zespoły Szkół - 11

Domy Dziecka -1

Szkoła Muzyczna I stopnia - 1

Placówka Kształcenia Artystycznego - 1

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy - 1

Szkolne Schronisko Młodzieżowe - 1

Szkoła Policealna - 2

W roku 2024 do użytku oddano Żłobek BAJKOLANDIA w Piskorowicach, Żłobek Samorządowy w Woli Zarczyckiej. Ponadto rozbudowano Szkołę Podstawową w Dąbrowicy o salę gimnastyczną wraz z zapleczem oraz Szkołę Podstawową w Chałupkach Dębniańskich o sale lekcyjne.

Działalność i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny dzieci

i młodzieży obejmowały sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

- stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówek oświatowo-wychowawczych,
- higieny procesu nauczania,
- ergonomii stanowiska pracy ucznia (a więc dostosowanie mebli do wzrostu użytkowników),
- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach,
- higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych (w tym organizacja przerw),
- możliwości pozostawiania w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
- nadzoru nad warunkami wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży,
- warunków profilaktycznej opieki nad uczniami w szkołach.

Warunki Wypoczynku Dzieci i Młodzieży

W ramach sprawowania nadzoru nad przebiegiem wypoczynku zimowego oraz letniego przeprowadzono 44 kontrole, w których uczestniczyło ogółem 1514 dzieci i młodzieży (zarówno w formie wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania). Przygotowanie placówek pod względem bezpieczeństwa i warunków higienicznych nie budziło zastrzeżeń. Wypoczynek organizowany był w placówkach oświatowych, hotelach obiektach użyteczności publicznej oraz innych obiektach okazjonalnie wykorzystywanych na ten cel.

Tab. Liczba kontroli i uczestników wypoczynku zimowego i letniego w 2024r.

	letni	zimowy
powiat		
liczba przeprowadzonych kontroli	31	13
liczba uczestników	1192	322

W trakcie kontroli wypoczynku dzieci i młodzieży wraz z oddziałem Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia prowadzono działania polegające na udzielaniu zarówno kierownikom jak i uczestnikom wskazówek dot.

- wdrażania zachowań zdrowotnych,
- przestrzegania zasad higieny osobistej i otoczenia,

- zapobiegania chorobom i wypadkom,
- szkodliwego działania dopalaczy i innych środków psychoaktywnych,
- skutków korzystania z promieniowania UV.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że organizatorzy wypoczynku zapewnili uczestnikom właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę medyczną. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

NADZÓR NAD WARUNKAMI HIGIENY PRACY UCZNIA

Akcja ważenia tornistrów w szkołach

W ramach kontynuacji kampanii „**Problem wagi ciężkiej**” dot. profilaktyki wad postawy dzieci w roku szkolnym 2024/2025 przeprowadzono 756 pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów (ważenie uczniów i ich plecaków) w 4 szkołach, w 48 klasach.

Do badań wytypowano:

- Zespół Szkół w Brzozie Królewskiej – 318 pomiarów, w 16 klasach;
- Zespół Szkół w Giedlarowej – 290 pomiarów, w 16 klasach;
- Szkoła Podstawowa w Brzyskiej Woli – 94 pomiary, w 8 klasach;
- Szkoła Podstawowa w Hucisku – 54 pomiary, w 8 klasach.

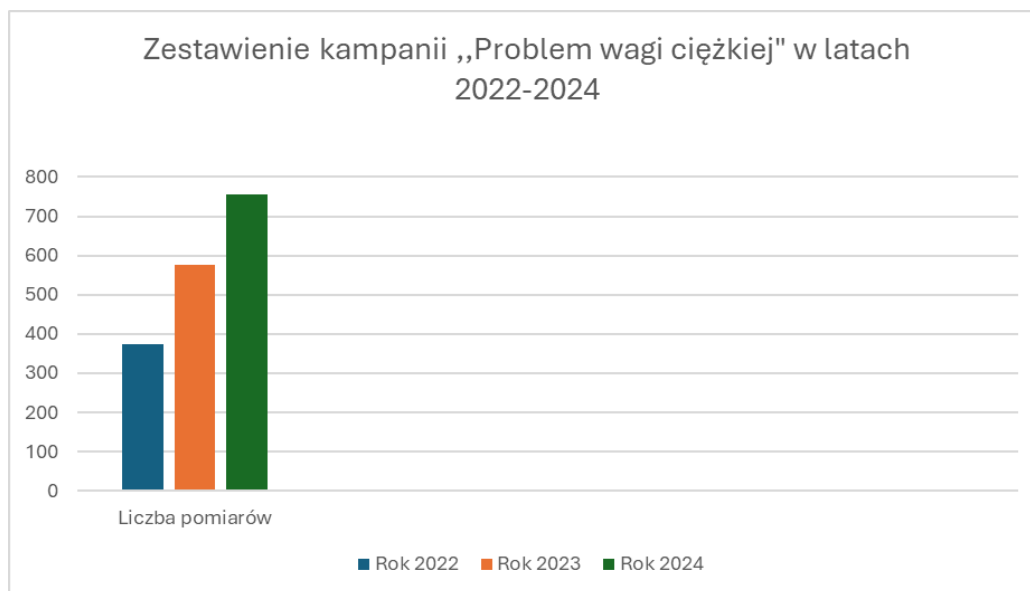
Akcja miała na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów. W każdej z klas przy współpracy z Oddziałem Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Leżajsku przeprowadzono pogadanki edukacyjne z zakresu prawidłowego noszenia tornistra, tak aby nie powodował on wad postawy i nie przekraczał 10% masy ciała dziecka. Dodatkowo przekazywano broszurki „Dekalog lekkiego tornistra”.

Ocena wykazała, że podobnie jak w latach poprzednich, uczniowie często noszą zbyt ciężkie tornistry i plecaki. Dlatego systematycznie powtarzane są apele do rodziców, nauczycieli i uczniów, żeby zwracali uwagę na zawartość plecaków/tornistrów – aby zawierały jedynie

najpotrzebniejsze rzeczy.

W skontrolowanych szkołach stwierdzono, że dyrektorzy placówek zapewnili wszystkim uczniom możliwość pozostawienia przyborów szkolnych w wydzielonych do tego celu indywidualnych szafkach lub na półkach w salach dydaktycznych.

Postępowanie administracyjne

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości (dotyczącą poprawy stanu sanitarnego i higienicznego: ścian, sufitów w salach lekcyjnych), na wniosek strony wydano 4 opinie o spełnieniu warunków sanitarno-lokalowych dla placówek oświatowo-wychowawczych, przeprowadzono 2 kontrole mające na celu ocenę realizacji obowiązku nałożonego w drodze decyzji.

Wyniki kontroli wykazują, że warunki sanitarne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu leżajskiego w porównaniu do lat ubiegłych uległy polepszeniu. Odnotowuje się systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny sprzęt sportowy, meble edukacyjny oraz sprzęt multimedialny.

Mikroklimat pomieszczeń

Podczas kontroli higienicznych warunków pracy uczniów w sezonie grzewczym w 2024 roku dokonano 89 pomiarów temperatury w 35 placówkach. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Tab. Pomiary temperatury

Rodzaj placówki	2024 r.			
	Temperatura			
	Liczba placówek	Liczba pomieszczeń w których przepr. pomiary	Nieprawidłowy wynik	
			Liczba placówek	Liczba pomieszczeń
Żłobki	0	0	0	0
Przedszkola	8	20	0	0
Szkoły Podstawowe	3	9	0	0
Licea	0	0	0	0
Zespoły Szkół	7	23	0	0
Pozostałe placówki	17	37	0	0
SUMA	35	89	0	0

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w szkołach na terenie powiatu

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych był dobry. W roku ubiegłym oddano do użytku salę gimnastyczną wraz z zapleczem w Szkole Podstawowej w Dąbrowicy. Podczas kontroli oceniano także możliwość korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych. W większości szkół warunki w tym zakresie są zapewnione, jednak uczniowie z nich nie korzystają. W dalszym ciągu tylko Szkoła Podstawowa w Wólce Łętowskiej nie posiada sali gimnastycznej, zajęcia w-f prowadzone są na korytarzu lub boisku sportowym.

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 2024/2025

W 2024 r. przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego dokonano oceny przygotowania szkół do nowego roku szkolnego dokonując kontrole w 25 placówkach szkolnych.

Ocena wykazała, że przeprowadzone zostały prace remontowe, konserwatorskie i porządkowe m.in.: odmalowano ściany, sufity w salach lekcyjnych, korytarzach komunikacyjnych,

szatni, w węzłach sanitarnych, dokonano remontu kuchni i zaplecza oraz wymiany oświetlenia na LED w placówkach.

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

Sprzęt (meble: stoliki i krzesła) znajdujące się w szkole lub placówce powinny odpowiadać wymiarom ujętym w normie PN-EN 1729-1:2007 „Meble szkolne i przedszkolne. Stoły i krzesła. Podstawowe wymiary funkcjonalne”.

Oznakowanie mebli wg PN-EN 1729-1:2007

Numeracja	0	1	2	3	4	5	6	7
Kolor	biały	pomarańczowy	fioletowy	żółty	czerwony	zielony	niebieski	brązowy
wysokość podkolanowa	200-250	250-280	280-315	315-355	355-405	405-435	435-435	485+
wysokość ciała	800-950	930-1160	1080-1210	1190-1420	1330-1590	1460-1765	1590-1880	1740-2070
wysokość siedziska	210	260	310	350	380	430	460	510
wysokość stołu	400	460	530	590	640	710	760	820

W trakcie kontroli oceniano dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów: odpowiednie oznakowanie, zestawienie, stan techniczny oraz posiadanie certyfikatów. Szczegółową ocenę przeprowadzono w 6 obiektach. Zmierzono 343 stanowiska w 27 oddziałach, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ponadto stwierdzono, że placówki są sukcesywnie doposażane w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, posiadające stosowne certyfikaty.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Wszystkie skontrolowane placówki zapewniają uczniom możliwość korzystania z ciepłych posiłków (wśród skontrolowanych placówek 12 posiada stołówkę, 8 korzysta

z cateringu), natomiast dla uczniów o niższych dochodach w rodzinie obiady są dofinansowane przez MOPS / GOPS.

Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych w w/w zakresie. Gabinety posiadają wyposażenie zgodnie z obowiązującymi wymogami oraz dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym. Pielęgniarki/higienistki szkolne w ramach swojej działalności dokonują między innymi bieżących przeglądów czystości skóry głowy uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami. Wśród skontrolowanych placówek tylko 1 szkoła nie posiada gabinetu z uwagi na sąsiadujący NZOZ, w którym w razie potrzeby świadczone są usługi. Opieka medyczna sprawowana jest w różnym wymiarze czasu, w zależności od liczby uczniów w placówce, tj. codziennie, 1-2 razy w tygodniu

Podsumowanie i wnioski

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych w 2024r. ocenia się ogólnie jako dobry. Dążenie organów prowadzących i dyrektorów do poprawy warunków higieniczno-zdrowotnych w miejscach pobytu dzieci i młodzieży w placówkach którymi zarządzają jest widoczne, a systematyczny nadzór nad placówkami skutkuje poprawą stanu sanitarno-higienicznego i technicznego. Tym samym przyczynia się do zapewnienia higieny i bezpieczeństwa zdrowotnego, poprawy warunków nauczania i wychowania. Przeprowadzone kontrole wykazały, że z roku na rok poprawiają się standardy placówek oświatowo-wychowawczych poprzez prowadzone na bieżąco remonty, naprawy, prace konserwatorskie oraz nabywanie nowego, certyfikowanego wyposażenia.

3. Epidemiologia

I. Obiekty służby zdrowia.

W ewidencji pionu epidemiologii na dzień 31.12.2024 r. było pod nadzorem 132 obiekty:

Typ placówki	Liczba placówek
Szpital	1
Przychodnie/ośrodki zdrowia/poradnie	25
Medyczne laboratoria diagnostyczne	7
Zakłady/gabinety leczenia leczniczego	12
Indywidualne praktyki lekarskie	36
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie	47
Inne ambulatoryjne usługi specjalistyczne	3
Inne praktyki zawodowe	1

W roku 2024 z zaplanowanych 102 kontroli przeprowadzono 97. Dodatkowo przeprowadzono 6 kontroli nieplanowanych. Łączna liczba kontroli – 103.

W skontrolowanych 84 placówkach stan sanitarno-techniczny większości pomieszczeń oceniono jako dobry. W trakcie przeprowadzonych kontroli w roku 2024 stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu higieniczno – sanitarnego oraz stanu technicznego w 4 podmiotach leczniczych (2 punkty pobrań, prywatna praktyka ginekologiczna, SPZOZ), w ślad za czym wydano 4 decyzje administracyjne nakazujące doprowadzenie placówek do należytego stanu sanitarno-technicznego oraz zrealizowanie nałożonych obowiązków we wskazanych terminach.

II. Zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych.

W roku 2024 r. prowadzono nadzór nad 2 ogniskami chorób zakaźnych. Każde z nich to domowe ogniska salmonellozy.

Opracowano 2239 wywiadów epidemiologicznych dotyczących chorób zakaźnych.

W przypadku chorób odzwierzęcych oraz pokąsań przez zwierzęta, zapobiegawcze działania prowadzone były przy współpracy z Powiatową Inspekcją Weterynaryjną. Zgłoszono do Inspekcji Weterynaryjnej potrzebę obserwacji 79 zwierząt pod kątem wykluczenia podejrzenia wścieklizny.

Prowadzono również dochodzenia epidemiologiczne pod kątem pokąsań ludzi przez

zwierzęta nieznane – 34 pokąsania, gdzie zaistniała potrzeba szczepień p/wścieklicznie.

Przeprowadzono 3 wywiady epidemiologiczne pod kątem zgłoszonych zachorowań na gruźlicę, nadzorem objęto 4 osoby ze styczności z chorymi na gruźlicę.

Pion epidemiologii wydał:

- 2 decyzje nakazujące powstrzymanie dzieci od uczęszczania do przedszkola, do czasu uzyskania trzykrotnych ujemnych wyników w kierunku nosicielstwa schorzeń jelitowych,
- 3 decyzje przywracające do pracy/przedszkola.

Analizując sytuację epidemiologiczną powiatu i zestawiając zachorowania i zakażenia na choroby zakaźne w porównaniu do 2023 r. stwierdzono:

a) spadek zachorowań :

- salmonelloza **z 47 do 14**
- płonica **z 44 do 27**
- borelioza **z 57 do 43**
- ospa wietrzna **z 331 do 232**

b) wzrost zachorowań:

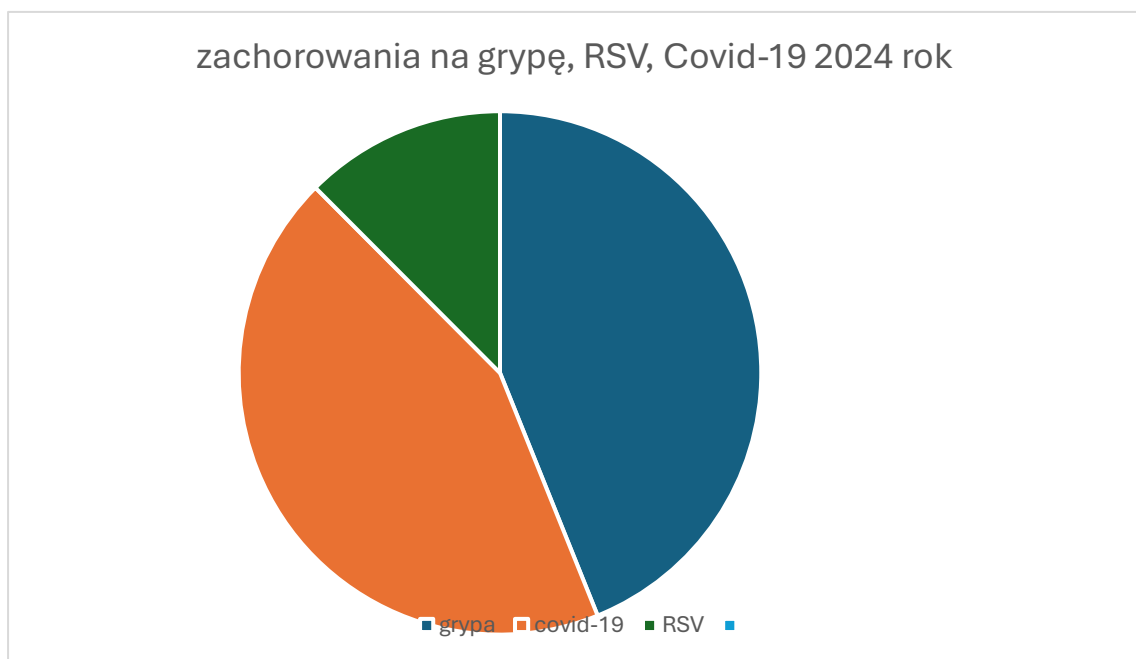
- wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe **z 46 do 56**

Pojawiły się zachorowania, których nie odnotowano w roku ubiegłym tj:

- krztusiec - 10
- mikobakterioza - 1
- choroba legionistów - 1

Odnotowano również znaczny wzrost zachorowań na wirusy wykrywane szybkim testem antygenowym tzw. Test Combo:

- RSV **z 30 do 213**
- grypa **z 270 do 715**
- Covid-19 **z 754 do 774**

W zakresie pozostałych chorób zakaźnych sytuacja epidemiologiczna utrzymuje się na zbliżonym poziomie w stosunku do roku ubiegłego.

III. Szczepienia ochronne.

Szczepienia ochronne realizowane są w 23 punktach szczepień, w tym 19 punktów szczepień nadzoruje karty szczepień dzieci objętych Programem Szczepień Ochronnych.

Realizacja szczepień ochronnych obejmuje szczepienia obowiązkowe i zalecane.

Opieką profilaktyczną zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych objętych było 12 312 dzieci i młodzieży w wieku od 0-19 r.ż.

Poziom zaszczepienia 3 najmłodszych roczników przedstawia poniższa tabela:

Szczepienia przeciw jednostce chorobowej	rocznik 2024			rocznik 2023			rocznik 2022		
	pierwotne/ podstawowe %	uzupełniające %	ogółem %	pierwotne/ podstawowe %	uzupełniające %	ogółem %	pierwotne/ podstawowe %	uzupełniające %	ogółem %
WZW B	37,2	39,0	76,5	4,9	91,7	96,6	0,2	98,3	98,4
Błonica, Tężec	49,3		49,3	52,7	42,4	95,1	4,1	94,2	98,3
Krztusiec	49,3		49,3	52,7	42,4	95,1	4,1	94,2	98,3
Poliomyelitis	47,0		47,0	47,6	47,8	94,4	4,3	94,0	98,3
Odra Świnka Różyczka				79,0		79,0	96,9		96,9
Haemophilus influenzae typu B	49,3		49,3	52,7	42,4	95,1	4,3	94,0	98,3
Pneumokoki	63,3		63,3	25,9	69,3	95,1	2,7	95,5	98,3
Rotawirusy	58,0		58,0	90,5		90,5			

W roczniku 2022 (dzieci w 3 roku życia) u 93% dzieci zrealizowano wszystkie szczepienia obowiązkowe, u 6,2% dzieci występują braki w niektórych szczepieniach, u 0,8% dzieci brak jest jakichkolwiek szczepień.

W roku 2024 zarejestrowano 14 nowych osób uchylających się od szczepień ochronnych (rodzice) oraz 90 dzieci. U 4 zgłoszonych dzieci zrealizowano zaległe obowiązkowe szczepienia ochronne po działaniach edukacyjnych skierowanych do rodziców przez PPIS w Leżajsku. Uchylanie się rodziców od obowiązku szczepienia dzieci nadal wykazuje tendencję wzrostową.

4. Higiena Komunalna

Oddział Higieny Komunalnej zajmuje się bieżącym nadzorem pod względem sanitarno-higienicznym obiektów użyteczności publicznej, do których należą: hotele, domy pomocy społecznej, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, dworce autobusowe, pływalnie kryte, kąpielisko, miejsce wykorzystywane do kąpieli oraz ustępy publiczne,

stadiony, place targowe.

Ponadto w zakresie nadzoru nad urządzeniami wodociągowymi oraz pływalniami pobierane są próbki wody oraz wydawane bieżące oceny jakości wody.

I. Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Powiat leżajski zaopatrywany jest w wodę z ujęć głębinowych przez 18 wodociągów. Nadzór nad zaopatrzeniem i jakością wody w wodociągach prowadzony był zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) oraz w oparciu o harmonogramy poboru próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2024 r. z w/w urządzeń wodociągowych w ramach nadzoru pobrano do badań laboratoryjnych 81 próbek w zakresie parametrów A oraz 4 próbki w zakresie parametrów AB. Badania jakości wody były wykonywane również przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem. Zostało pobranych 82 próbki w zakresie parametrów A, 18 próbek w zakresie parametrów A i B. Według szacunków PPIS w Leżajsku z wody docierającej do konsumentów wodociągami sieciowymi korzystało w 2024 r. ok. 63 837 mieszkańców powiatu leżajskiego co stanowi ok. 96% wszystkich osób mieszkających w powiecie. Mieszkańcy niektórych miejscowości zaopatrywani są w wodę z innych przedsiębiorstw z ościennych powiatów. W ramach

sprawowanego nadzoru PPIS wydaje oceny jakości wody.

W celu wyegzekwowania poprawy jakości wody oraz po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia ludzi PPIS w 2024 r. wydał:

- decyzję na warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągu Nowa Sarzyna w związku z przekroczeniem bakterii grupy coli,
- decyzję na brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Hortino w związku z przekroczeniem bakterii grupy coli.

Odnotowano krótkotrwale przekroczenia mętności bez wydawania decyzji w 2 wodociągach (wodociąg Nowa Sarzyna i Wola Zarczycka).

Sprawowany przez PPIS w Leżajsku nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przy odpowiedzialnej współpracy z producentami wody i organami samorządowymi pozwolił zapewnić właściwą jej jakość i pełne bezpieczeństwo zdrowotne przy zachowaniu ciągłości zaopatrzenia.

Na koniec 2024 r. woda we wszystkich wodociągach odpowiadała wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W 2024 r. do PSSE nie wpłynęła żadna skarga mieszkańców powiatu leżajskiego dot. złej jakości wody.

Ponadto wydano 3 decyzje dotyczące ocen higienicznych na materiały kontaktujące

się z wodą do spożycia:

- wodociąg Dębno i Przychojec (montaż bakteriobójczej lampy UV wraz z wykonaniem instalacji ze stali nierdzewnej),
- wodociąg Dąbrowica (budowa zbiornika na wodę wraz z instalacją wody i przyłączem kanalizacji, przebudowa budynku SUW wraz z instalacjami wewnętrznymi wody, kanalizacji sanitarnej, centralnego ogrzewania, wentylacji mechanicznej, fotowoltaicznej, elektrycznej i instalacjami technologicznymi wody oraz przyłączem kanalizacji sanitarnej).

Podczas wykonywanych czynności kontrolnych pracownicy udzielali informacji i instruktażu (również w formie pisemnej) w zakresie działań profilaktycznych związanych z ograniczeniem możliwości powstawania warunków, w których mogłoby dojść do zakażenia bakteriami Legionella. Na miejscu pozostawiono ulotki informacyjne.

II. Badanie wody użytkowej wody w kierunku Legionella sp. w podmiotach leczniczych, zamieszkania zbiorowego (Dom Opieki, Dom Dziecka, DPS, Internat Szkół Licealnych).

Tabela poboru próbek w ramach nadzoru i kontroli wewnętrznej w zakresie Legionella

Lp.	Liczba pobranych próbek w ramach nadzoru	Liczba pobranych próbek w ramach kontroli wewnętrznej	Liczba próbek kwestionowanych	
			100-1000 w 100 ml	100-1000 w 1000 ml
Dom Pomocy w Brzozie Królewskiej	3	3	0	0
Dom Pomocy w Piskorowicach – Mołyniach	3	5	2	0
Dom Dziecka w Nowej Sarzynie	3	1	0	0
Internat Szkół Licealnych w Leżajsku	3	6	2	0
Dom Opieki Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego w Leżajsku	3	6	3	0
SPZOZ Leżajsk	6	16	2	2
Suma	21	37	9	2

Wydano 5 decyzji nakazowych z rygorem natychmiastowego wykonania z powodu skażenia wody bakteriami Legionella sp.: SPZOZ Leżajsk, Internat Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku, DPS Piskorowice – Mołynie, Dom Opieki Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego w Leżajsku. We wszystkich obiektach jakość wody uległa poprawie.

III. Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej.

a) zakłady branży beauty- w ewidencji 113, skontrolowano 92, przeprowadzając 96 kontroli zakładów, w których świadczone były usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu, solarium. Funkcjonujące zakłady poddawane były remontom, co w znacznym stopniu poprawiło ich wystrój oraz komfort korzystających z zakładów klientów. W większości zakładów stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń z wyjątkiem 4 zakładów, w których stwierdzono nieprawidłowości dot. postępowania z odpadami medycznymi, braku wykonywania regularnej kontroli biologicznej i chemicznej procesu sterylizacji. W tej grupie nałożono 3 mandaty karne na kwotę 700zł.

Podczas kontroli informowano o obowiązku utrzymywania we właściwym stanie sanitarno-technicznym wewnętrznych instalacji wodociągowych oraz urządzeń wentylacji mechanicznej i klimatyzacji w celu zminimalizowania ryzyka zakażenia Legionellą. W związku z rozpoczętą Kampanią pt. „Świadome Piękno – Wspólnie zadbajmy o nasze zdrowie” udostępniane są tematyczne posty edukacyjne w mediach społecznościowych tj. Facebook oraz na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Leżajsku. Pozostawiono w obiektach materiały informacyjno-edukacyjne. Powyższe czynności zostały odnotowane w protokołach kontroli.

b) ustępy – w ewidencji 9, skontrolowano 5, przeprowadzając tym samym 5 kontroli. Stan sanitarno-techniczny zadowalający. Nadzorem objęto nowy ustęp zlokalizowany w Ogródku Jordanowskim w Leżajsku. Modułowy obiekt wyposażono w sygnalizację świetlną - kolor lampki wskazuje czy toaleta jest wolna (zielony), zajęta (czerwony), nieczynna (żółty). Muszla i pisuar spłukiwane są automatycznie, podobnie zespół umywalkowy z podświetlaną wnęką do mycia rąk oraz automatem dozującym mydło, wodę i włączającym suszarkę. Wewnątrz toalety znajduje się przycisk alarmowy. Na zewnątrz wywieszona jest instrukcja obsługi.

c) baseny kąpielowe – w ewidencji 2, skontrolowano 2, przeprowadzając 4 kontrole. Jakość wody odpowiadała wymaganiom rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać na pływalniach (Dz.U. z 2022 r., poz.1230). Występowały sporadyczne przekroczenia chloru związanego. Oprócz nadzoru nad jakością wody, kontrolowany jest stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń basenu. Należą do nich: poczekalnie, szatnie, węzły sanitarne, natryski, otoczenie niecek basenowych.

d) hotele oraz inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie – 21, skontrolowano 5, przeprowadzając 6 kontroli. Zakresem kontroli obiektów hotelowych objęto ocenę stanu sanitarnego: pokoi hotelowych, łazienek, ustępów ogólnodostępnych oraz zaplecza hotelowe: pralnie zakładowe, składziki porządkowe, postępowania z brudną i czystą bielizną hotelową /miejsce jej składowania i prania, gospodarkę odpadami komunalnymi. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w związku ze skargą klienta. Opisane zarzuty w skardze nie potwierdziły się. Stan pozostałych obiektów nie budził zastrzeżeń

e) domy pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę – w ewidencji 3, skontrolowano 3, przeprowadzono 3 kontrole. W DPS Brzoza Królewska i Dom Opieki Sióstr Kanoniczek wydano decyzję w związku ze skażeniem sieci bakterią Legionella. Na koniec roku woda odpowiadała wymaganiom.

f) dworce i stacje kolejowe – nie poddawano kontroli.

g) cmentarze – w ewidencji 3, skontrolowano 3, przeprowadzając 4 kontrole. Decyzja wydana na Miasto i Gmina Nowa Sarzyna w 2013 r. w sprawie domu przedpogrzebowego na Cmentarzu Komunalnym w Rudzie Łańcuckiej nadal nie została zrealizowana w pkt. I. 2

dot. doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego elewację na domu przedpogrzebowym. W związku z powyższym wydano 1 postanowienie z nałożeniem grzywny oraz terminem realizacji do 30.11.2025 r.

W lipcu wpłynęła telefoniczna interwencja na zarządcę cmentarza komunalnego tj. ZGK Nowa Sarzyna w sprawie niewłaściwego przechowywania zwłok na cmentarzu w kaplicy cmentarnej w Rudzie Łańcuckiej. Sprawa niezwłocznie została wyjaśniona po oględzinach kaplicy i wyjaśnieniach kierownika wydziału obsługi technicznej ZGK Nowa Sarzyna. Powodem zaistniałej sytuacji była nagła awaria urządzenia chłodniczego, która została natychmiast usunięta.

Nadzorem sanitarnym objęte są również ekshumacje zwłok i transport zwłok. Wydano 71 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok, 19 postanowień dot. sprowadzenia zwłok spoza granicy państwa oraz wydano 1 decyzję na wywóz zwłok za granicę. W ekshumacjach nie uczestniczono.

h) stadiony – w ewidencji 5, skontrolowano 3 obiekty, przeprowadzając 3 kontrole. Stadion Pogoń w Leżajsku został zmodernizowany. W 2024r. zostało oddane do użytku Centrum Piłkarsko-Lekkoatletyczne. Przebudowana została płyta główna boiska oraz wybudowano trybunę dla prawie tysiąca widzów. Jest także 6-torowa bieżnia tartanowa ze skoczniami i rzutniami. Wyremontowano również budynek z szatniami, salami rehabilitacji i siłownią. Obok stadionu są boiska treningowe, w tym jedno ze sztuczną nawierzchnią oraz dwa korty tenisowe. Powstał też nowy parking.

i) place targowe – w ewidencji 3, skontrolowano 1, przeprowadzano 1 kontrolę. Stan sanitarno-techniczny dobry.

j) tereny rekreacyjne – w ewidencji 21, skontrolowano 14 przeprowadzając 19 kontroli. Wydano 4 decyzje na zły stan techniczny sprzętu do zabaw. Obowiązki z decyzji zostały zrealizowane. Stan pozostałych oceniono jako dobry. Piasek wymieniany 2 razy w sezonie.

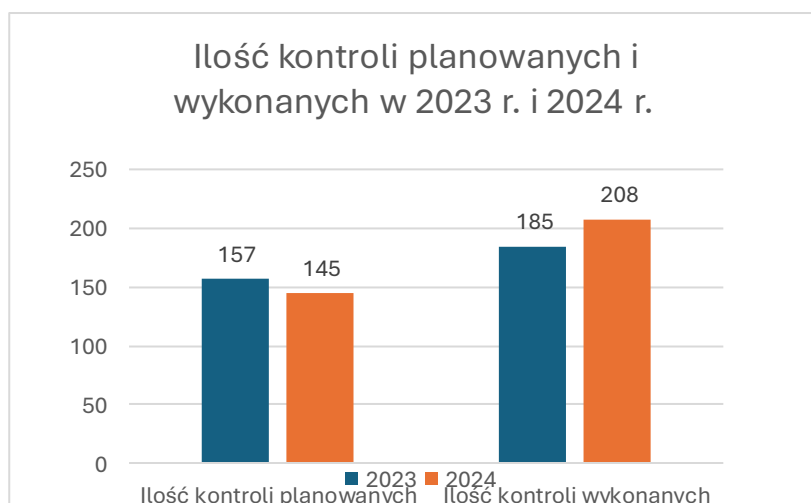
k) sale ćwiczeń - nie kontrolowano.

l) pralnie – w ewidencji 1, skontrolowano 1 i przeprowadzono 1 kontrolę. Stan sanitarno-techniczny obiektu oraz środków transportu oceniono jako dobry. Opracowane procedury są stosowane w obiekcie.

m) Centra Kultury - 3, skontrolowano 1, wykonano 1 kontrolę tematyczną, decyzji nie wydano, mandatu nie nałożono. Kontrola tematyczna była związana z Podkarpackim Festiwalem Tatużu w dniach 23-25.08.2024 r. Stan sanitarno – techniczny obiektu oraz przygotowanie zaplecza sanitarnego wymaganego do tego typu imprez oceniono jako dobry.

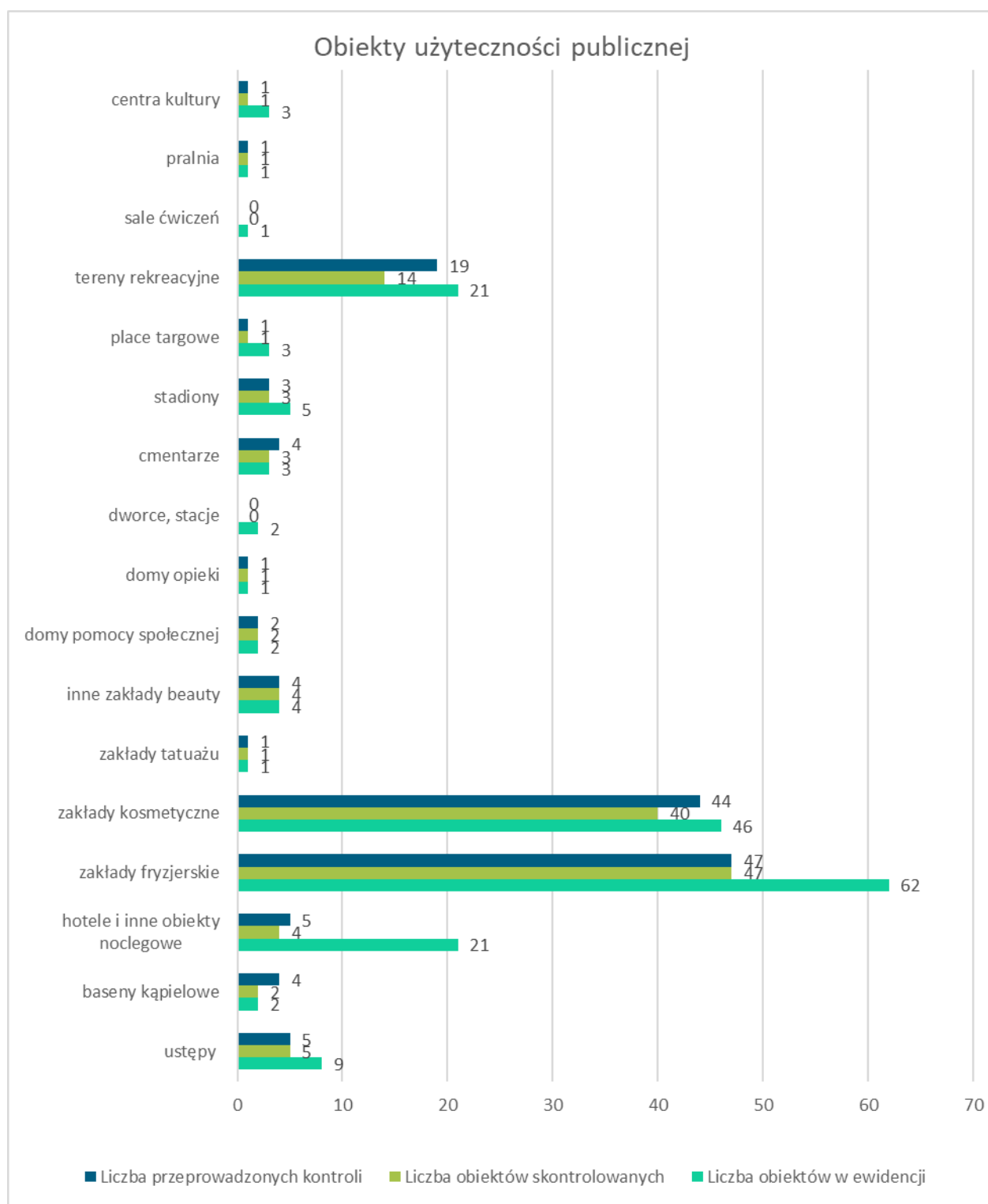
n) kąpieliska - 1 kąpielisko położone nad zalewem „Czyste” w Grodzisku Dolnym. Wykonano 2 kontrole (1 kontrola tematyczna stanu sanitarno-technicznego kąpieliska i 1 tematyczna związana z poborem próbki wody przed sezonem kąpielowym). Właścicielem i odpowiedzialnym za jego stan sanitarno-techniczny jest Gmina Grodzisko Dolne 37-306. W trakcie całego sezonu kąpieliskowego przebadane zostały 4 próbki wody z kąpieliska. Badana woda odpowiadała wymogom zawartym w obowiązujących przepisach. Wydano 4 oceny na przydatność wody do kąpiel. Decyzji nie wydawano. W 2024 r. jakość wody została oceniona jako „dobra”. Kąpielisko spełniało kryteria unijnych kąpielisk i jest raportowane do Komisji Europejskiej.

o) miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpiel - zorganizowane na zalewie w Brzózce Królewskiej, którego organizatorem odpowiedzialnym za stan sanitarno-techniczny była Spółdzielnia Socjalna „Pod Brzozą” w Brzózce Królewskiej. Przeprowadzono 2 kontrole (1 kontrolę tematyczną i 1 kontrolę interwencyjną), wydano decyzję techniczną i komunikat o zakazie kąpiel. Wydano 2 oceny bieżące jakości wody w kąpielisku (1 pozytywna i 1 na brak przydatności wody do kąpiel). Decyzja techniczna dotyczyła braku przydatności wody do kąpiel ze względu na zakwit sinic. Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpiel do końca sezonu kąpielowego było nieczynne z uwagi na utrzymujący się zły stan wody. Bieżące oceny jakości wody wydawane przez Państwowego Inspektora Sanitarnego w Leżajsku były dostępne na w/w tablicy informacyjnej organizatora kąpieliska, na stronie internetowej właścicieli/organizatorów kąpielisk oraz w serwisie kąpieliskowym.

Podsumowanie i wnioski.

- 1) Analiza jakości mikrobiologicznej i fizykochemicznej badanych wód potwierdza, że nie stanowią one zagrożenia dla zdrowia ludności, a przekroczenia parametrów, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną były sporadyczne.
- 2) Stan bezpieczeństwa sanitarnego na nadzorowanym terenie w 2024 r. w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę uznać należy za dobry.
- 3) Prowadząc urzędową kontrolę jakości wody ciepłej użytkowej i egzekwując prowadzenie kontroli wewnętrznej przez właścicieli obiektów informowano o konieczności utrzymania instalacji wody ciepłej użytkowej w należytym stanie sanitarnym poprzez zapewnienie odpowiedniej temperatury wody ciepłej w granicach 55°-60° C oraz okresowe przeprowadzanie dezynfekcji termicznej wody ciepłej.
- 3) Nowe, oddawane do użytku obiekty użyteczności publicznej spełniają współczesne wymogi sanitarno-techniczne, a standard wyposażenia jest wyższy niż w latach ubiegłych.

5. Higiena Żywności i Żywienia

Zakresem Higieny Żywności i Żywienia jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu. W 2024 roku wg rejestru zakładów żywnościowych w powiecie leżajskim funkcjonowało 956 zakładów, w tym:

a) 402 zakłady produkcyjne:

- 6 piekarni, skontrolowano 5, liczba przeprowadzonych kontroli – 6, wydano 2 decyzje administracyjne,
- 10 ciastkarni, skontrolowano 8, liczba przeprowadzonych kontroli – 10, wydano 1 decyzję administracyjną, nałożono 1 mandat na kwotę 200 zł, pobrano 12 próbek żywnościowych,
- 10 automatów do lodów, zatwierdzono 2 obiekty, skontrolowano 8, liczba przeprowadzonych kontroli - 12, pobrano 10 próbek,
- 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych,
- 2 przetwórnice owocowo-warzywne, skontrolowano 2 obiekty, liczba przeprowadzonych kontroli – 6, wydano 1 decyzję administracyjną, pobrano 13 próbek,
- 1 browar, skontrolowano 1, liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- 1 wytwórnia naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych, zatwierdzono 1 obiekt, skontrolowano 1, liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- 1 zakład garmazeryjny, skontrolowano 1, liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- 1 zakład przemysłu zbożowo – młynarskiego,
- 351 podmiotów prowadzących produkcję pierwotną, skontrolowano 3, liczba przeprowadzonych kontroli – 3, pobrano 4 próbki,
- 14 podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny,
- 2 podmioty prowadzące dostawę bezpośrednią,
- 1 producent żywności w warunkach domowych,
- 1 inna wytwórnia żywności,

b) 377 zakładów obrotu żywnością:

- 158 sklepów spożywczych, zatwierdzono 6 obiektów, skontrolowano 54, liczba przeprowadzonych kontroli – 130, wydano 18 decyzji administracyjnych, nałożono 4 mandaty na kwotę 1200 zł, pobrano 131 próbek, w tym 11 zostało zakwestionowanych,
- 5 kiosków, skontrolowano 1, liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- 31 aptek, skontrolowano 17, liczba przeprowadzonych kontroli – 20, pobrano 5 próbek,

- 8 magazynów hurtowych, zatwierdzono 2 obiekty, skontrolowano 3, liczba przeprowadzonych kontroli – 4, wydano 2 decyzje administracyjne, pobrano 10 próbek,
- 23 obiekty ruchome i tymczasowe, zatwierdzono 2 obiekty, skontrolowano 2, liczba przeprowadzonych kontroli – 2, wydano 1 decyzję administracyjną,
- 97 środków transportu, zatwierdzono 4 obiekty, skontrolowano 4, liczba przeprowadzonych kontroli – 4, wydano 2 decyzje administracyjne,
- 55 inne zakłady obrotu żywnością, zatwierdzono 2, skontrolowano 7, liczba przeprowadzonych kontroli – 11, wydano 1 decyzję administracyjną, pobrano 5 próbek żywności,

c) 114 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym małej gastronomii 87, zatwierdzono 5 obiektów, skontrolowano 29, liczba przeprowadzonych kontroli w małej gastronomii - 60, w restauracjach 18, wydano 9 decyzji administracyjnych w tym 8 w zakładach małej gastronomii, nałożono 4 mandaty na kwotę 1100 zł w tym 3 mandaty w małej gastronomii na kwotę 700 zł,

d) 62 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego:

- 1 blok żywienia w szpitalach, skontrolowano 1 obiekt, liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- 5 bloków żywienia w domach opieki społecznej, skontrolowano 2 obiekty, liczba przeprowadzonych kontroli – 2,
- 5 stołówek w żłobkach i domach małego dziecka, zatwierdzono 1 obiekt, skontrolowano 3, liczba przeprowadzonych kontroli – 4,
- 21 stołówek szkolnych, zatwierdzono 2 obiekty, skontrolowano 19 obiektów, liczba przeprowadzonych kontroli – 24, pobrano 2 próbki posiłków,
- 1 stołówka w bursach i w internatach, skontrolowano 1 obiekt, liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- 10 stołówek na koloniach, skontrolowano 10, liczba przeprowadzonych kontroli – 11, wydano 1 decyzję administracyjną, nałożono 1 mandat na kwotę 200 zł,
- 11 stołówek w przedszkolach, zatwierdzono 1 obiekt, skontrolowano 9 obiektów, liczba przeprowadzonych kontroli – 10,
- 1 stołówka w domach dziecka i młodzieży,
- 1 stołówka w zakładach specjalnych i wychowawczych, skontrolowano 1 obiekt, liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- 6 innych zakładów żywienia, skontrolowano 2 obiekty, liczba przeprowadzonych kontroli – 2,

- 1 zakład usług cateringowych,
- 5 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, skontrolowano 3, liczba przeprowadzonych kontroli – 8, pobrano 4 próbki wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W roku 2024 PPIS w Leżajsku zatwierdził i wpisał do rejestru 28 zakładów.

W 2024 roku zaplanowano do kontroli 164 obiekty, zrealizowano 154 kontrole, 8 kontroli nie wykonano z powodu likwidacji obiektów. We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 358 kontroli sanitarnych.

Ogólna ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów.

Na terenie tut. powiatu działa 584 zakładów zakwalifikowanych do kategorii niskiego ryzyka, 251 zakładów zakwalifikowanych do kategorii średniego ryzyka, 126 zakładów zakwalifikowanych do kategorii wysokiego ryzyka. 961 zakładów działa z wdrożonym i stosowanym systemem dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz 397 zakładów z wdrożonym systemem HACCP.

W 2024 r. na poprawę stanu sanitarno-technicznego obiektów, a także na dostosowanie się do innego rodzaju wymogów prawa żywnościowego wydano 9 decyzji administracyjnych natomiast w związku z bieżącymi uchybieniami sanitarnymi nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 2700 zł. Ponadto wydano 21 decyzji płatniczych. Poza opisanymi wyżej przypadkami stan sanitarny kontrolowanych obiektów oceniono jako dobry. Łącznie przeprowadzono 161 kontroli sanitarnych z arkuszem ocen.

Tabela nr. 1

Informacje dotyczące interwencji w 2024 r.				
Ilość interwencji zgodnie z rejestrem:		9		
Ilość potwierdzonych interwencji:		5		
Informacje dotyczące potwierdzonych interwencji				
Rodzaj zakładów/obiektów	Stwierdzone nieprawidłowości	Decyzje (unieruchomienie, techniczna, opłatowa i in.)	Mandat (tak/nie)	Pobranie próbek (rodzaj śr. spożywczego, kierunek badań, wynik)
sklep spożywczy	produkty po terminie	decyzja techniczna	tak	nie

	przydatności do spożycia			
sklep spożywczy	brak	brak	nie	nie
zakład przetwórstwa owocowo-warzywnego	brak	brak	nie	nie
mała gastronomia	Brudne ściany, zniszczone pojemniki do transportu ciasta, zużyte blaszki do wypieku pizzy	decyzja techniczna	nie	nie
sklep spożywczy	brak	brak	nie	nie
stołówki na koloniach	produkty po terminie przydatności do spożycia	decyzja opłatowa	tak	nie
sklep spożywczy	brak przestrzegania procedur HACCP	decyzja opłatowa	tak	nie
sklep spożywczy	brak	brak	brak	nie
sklep spożywczy	brak czystości i porządku	decyzja opłatowa	tak	nie

Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad zakładami żywienia zbiorowego typu otwartego.

Na terenie tut. powiatu działa 114 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego w tym 87 zakładów małej gastronomii. 23 zakłady obiektów tymczasowych i ruchomych, 10 automatów do produkcji lodów, 10 ciastkarni, 6 piekarni, 10 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego obsługującego zorganizowany wypoczynek letni.

W ramach wzmożonego nadzoru w okresie letnim przeprowadzono 42 kontrole, w tym 2 obiekty ruchome oraz 6 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego obsługującego zorganizowany wypoczynek letni. Czynności kontrolne podejmowano w dni wolne od pracy. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości:

- na 2 obiektach małej gastronomii brak czystości i porządku, brudne ściany w pomieszczeniu produkcyjnym, wydano 2 decyzje techniczne, nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 500 zł,
- na 1 stołówce wypoczynku letniego – produkty po terminie przydatności do spożycia, nałożono mandat na kwotę 200 zł.

Pozostałe skontrolowane obiekty nie budziły zastrzeżeń.

Stan sanitarny środków transportu żywności.

Wg rejestru zarejestrowane jest 97 środki transportu. W 2024 r. zatwierdzono 4 środki transportu. Środki transportu będące częścią zakładów wykorzystywane do transportu żywności w ramach cateringu kontrolowane są podczas bieżących kontroli sanitarnych obiektów gastronomicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

Jakość zdrowotna środków spożywczych

1. Realizacja planu poboru próbek.

W roku sprawozdawczym zaplanowano do pobrania 166 próbek żywności, pobrano 196 próbek.

Pobrano dodatkowo 30 próbek:

- 4 próbki do Laboratorium Pomiarów Promieniowania w Rzeszowie,
- 1 próbka ziarna żyta w kierunku oznaczenia mykotoksyn (znak pisma: SŻ.9052.4.28.2024.AB z dnia 09.09.2024 r.),
- 1 próbkę gruszek w kierunku pozostałości pestycydów (znak pisma: SŻ.9011.1.52.2024.EB z dnia 14.05.2024 r.),
- 2 próbki posiłku obiadowego na wartość kaloryczną i zawartość składników odżywczych (znak pisma: SŻ.9011.21.1.10.2024.EB z dnia 28.02.2024 r.),

- 15 próbek lodów w kierunku oznaczenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych (znak pisma: SŻ.9011.21.1.2024.AK z dnia 23.04.2024 r.),
 - 5 próbek soków owocowo-warzywnych w kierunku organoleptyki,
 - 2 próbki suplementów diety w kierunku oznaczenia zawartości kofeiny (znak pisma: SŻ9011.10.11.2024.MB z dnia 26.04.2024 r.).
- 11 pobranych próbek uległo zakwestionowaniu.

Tabela nr. 2

PRÓBY KWESTIONOWANE W 2024 R					
Rodzaj próbki	Miejsce poboru	Kierunek badań	Wynik badania	Postępowanie z próbką	Powiadomienie RASFF (tak/nie)
Filet z piersi kurczaka-1 próbka	sklep	antybiotykooporność	przekroczenie	wszcęcie postępowania administracyjnego	nie
Metka cebulowa-5 próbek	sklep	mikrobiologia	przekroczenie	wszcęcie postępowania administracyjnego	nie
Sok owocowowarzywny świeżo wyciskany-5 próbek	Sklep-kawiarnia	Organoleptyka , zanieczyszczenia biologiczne	wykrycie zanieczyszczeń biologicznych	wszcęcie postępowania administracyjnego	nie

2. Znakowanie środków spożywczych.

Próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniane były pod kątem zgodności znakowania z obowiązującymi przepisami. Oceniono 125 próbki, żadna z nich nie uległa zakwestionowaniu.

3. Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów oraz zatrucia grzybami.

Nadzór nad obrotem grzybami jest prowadzony przez czterech klasyfikatorów. W PSSE w Leżajsku udzielano bezpłatne porady dotyczące grzybów od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 15.00 oraz w dni wolne od pracy prowadzono dyżury telefoniczne.

4. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF.

W ramach systemu RASFF monitorowana jest nie tylko żywność, ale także przedmioty użytku mające kontakt z żywnością. W 2024 roku przedstawiciele PPIS w Leżajsku w ramach monitorowania wycofywania produktów niebezpiecznych objętych powiadomieniami z systemu przeprowadzili 72 kontrole. Brak zgłoszonych powiadomień w 2024 roku.

5. Badanie żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO).

W 2024 roku zostały pobrane 2 próbki żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie modyfikowanych (GMO), żadna z nich nie uległa zakwestionowaniu. Badania żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO) odbywały się podczas kontroli zakładów produkcyjnych - sprawdzanie dokumentacji produktów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad bezpieczeństwem zdrowotnym suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności obowiązkowo wzbogacanej.

W ramach nadzoru nad żywnością wzbogacaną, suplementami diety i środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy tych środków spożywczych, przedstawiciele PPIS w Leżajsku pobrali do badania 5 suplementów diety - znakowanie uznano za zgodne z wymaganiami prawa żywnościowego. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W odniesieniu do sprzedaży internetowej suplementów diety oraz żywności specjalnego przeznaczenia pod kątem zgodności z obecnie obowiązującym prawem żywnościowym monitorowano serwis Allegro.pl oraz stronę internetową przedsiębiorcy z powiatu leżajskiego prowadzącego sklep zielarsko-medyczny. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

6.1. Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym suplementów diety.

Na terenie tut. powiatu brak importerów i innych podmiotów wprowadzających po raz pierwszy do obrotu suplementy diety.

Suplementy diety zostały przebadane w kierunku zawartości witamin i minerałów – 5 próbek. Żadna z przebadanych próbek nie uległa zakwestionowaniu.

Tabela nr 4

ZAKRES BADAŃ PRÓBEK SUPLEMENTÓW DIETY W 2024 R				
Lp.	Nazwa próbki	Kierunek badań	Wynik badania	Podjęte działania
1.	Rutokal C	rutyna	niekwestionowany	brak
2.	KofAktin Forte Shot + żeń-szeń o smaku pomarańczowym	zawartość kofeiny	niekwestionowany	brak
3.	Multiwitamina energia o smaku pomarańczowym	zawartość kofeiny	niekwestionowany	brak
4.	Activlab wit C	zawartość witaminy C	niekwestionowany	brak
5.	Activlab cynk, magnez, witamina B 6	zawartość witaminy B6, magnezu, cynku	niekwestionowany	brak

6.2. Dodatkowe kontrole tematyczne w zakresie produkcji i obrotu suplementami diety, w tym zwiększony pobór próbek tych produktów zawierających w swoim składzie kofeinę.

W ramach nadzoru w zakresie produkcji i obrotu suplementami diety zawierających w swoim składzie kofeinę zostały pobrane 2 próbki, które przebadano w kierunku zawartości kofeiny i znakowania. Próbki nie zostały zakwestionowane.

6.3. Żywność dla określonych grup.

W ramach nadzoru nad żywnością wzbogacaną pobrano 4 próbki, 2 próbki przebadano w kierunku znakowania i metali, 1 próbkę przebadano w kierunku azotanów, 1 próbkę przebadano w kierunku znakowania. Próbki nie zostały zakwestionowane.

6.4. Żywność obligatoryjnie wzbogacana.

W 2024 r. pobrano 2 próbki żywności obligatoryjnie wzbogacanej, zostały przebadane w kierunku oznaczenia zawartości witamin. Próbki nie zostały zakwestionowane.

7. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2024 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przedstawiciele PPIS w Leżajsku pobrali do badania 4 próbki: 2 próbki w kierunku migracji globalnej, 1 próbka w kierunku ołowiu i kadmu, 1 próbka – w kierunku oznaczenia formaldehydu. Próbkę nie uległy zakwestionowaniu.

Tabela nr 5

ZAKRES BADAŃ PRÓBEK MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ W 2024 R.				
Lp.	Nazwa próbki	Kierunek badań	Wynik badania	uwagi
1.	łopatka	migracja globalna	niekwestionowany	brak
2.	nalewajka	migracja globalna	niekwestionowany	brak
3.	filiżanka	ołów, kadm	niekwestionowany	brak
4.	talerze z melaminy	formaldehyd	niekwestionowany	brak

8. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

W 2024 r. ocena sposobu żywienia zbiorowego typu zamkniętego została przeprowadzona łącznie w 48 obiektach, w tym 1 blok żywienia w szpitalu, 2 bloki żywienia w domach opieki społecznej, 3 stołówki w żłobkach i domach małego dziecka, 19 stołówek szkolnych, 1 stołówka w bursach i internatach, 10 stołówek na koloniach, obozach, zimowiskach, 9 stołówek w przedszkolach, 1 stołówka w zakładach specjalnych i wychowawczych, 2 inne zakłady żywienia. Nałożono mandat w 1 obiekcie stołówki na kolonii. W pozostałych obiektach w ocenianym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

8.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach.

W roku 2024 dokonano kontroli sanitarnej bloku żywieniowego w szpitalu, oceniono jadłospis dekadowy. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych.

8.2. Żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

Na terenie tut. Inspektora funkcjonuje 21 stołówek szkolnych oraz 11 stołówek przedszkolnych. W zakresie przestrzegania przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154) w 2023 r. przeprowadzono 19 kontroli stołówek szkolnych i 9 kontroli stołówek przedszkolnych. W kontrolowanych obiektach oceniono jadłospisy. W ocenianym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

9. Ocena małej gastronomii i żywienia zbiorowego w okresie letnim (podsumowanie AKCJI LATO za okres od 20.06.2024 r. do 30.09.2024 r.).

Na terenie tut. powiatu działa 109 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego (w tym 82 zakłady małej gastronomii), 21 zakładów obiektów tymczasowych i ruchomych, 10 automatów do produkcji lodów, 11 wytwórni ciast, 30 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego obsługującego zorganizowany wypoczynek letni. W ramach wzmożonego nadzoru w okresie letnim przeprowadzono 42 kontrole, w tym 2 obiekty ruchome oraz 6 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego obsługującego zorganizowany wypoczynek letni. Czynności kontrolne podejmowano w dni wolne od pracy. W trakcie kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- na 2 obiektach małej gastronomii brak czystości i porządku, brudne ściany w pomieszczeniu produkcyjnym, wydano 2 decyzje techniczne, nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 500 zł,
- na 1 stołówce wypoczynku letniego – produkty po terminie przydatności do spożycia, nałożono mandat na kwotę 200 zł.

Pozostałe skontrolowane obiekty nie budziły zastrzeżeń.

10. Akcje specjalne prowadzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną woj. podkarpackiego

10.1. Kontrola żywności pochodzenia ukraińskiego.

W związku z pismem PPWIS znak sprawy: SŻ.9052.1.9.2024.EB z dnia 05.02.2024 r. dot. pobrania próbek żywności pochodzącej z Ukrainy, pracownicy z działu HŻiŻ Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z uwagi na brak produktów pochodzących z Ukrainy, nie dokonali poboru próbek żywności.

10.2. Akcja kontrolna dotycząca super i hipermarketów w okresie od 24.04.2024r. do

31.12.2024r.

W związku z pismem PPWIS znak sprawy: SŻ.9011.1.43.2024.EB z dnia 23.04.2024 r. dot. kontroli w zakresie nieprawidłowości dot. żywności pochodzącej z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanych do obrotu w supermarketach i hipermarketach w Polsce w odniesieniu do identyfikowalności wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, warunków sprzedaży i przechowania żywności (zachowanie łańcucha chłodniczego) w okresie od 24.04.2024r. do 31.12.2024r. skontrolowano 5 obiektów, pobrano 13 próbek - nie stwierdzono nieprawidłowości.

10.3. Akcja kontrolna dotycząca wzmożonego nadzoru nad sprzedażą owoców i warzyw na giełdach towarowych owocowo-warzywnych oraz innych miejscach sprzedaży hurtowej owoców i warzyw w okresie od 16.05.2024 r. do 31.08.2024 r.

W związku z pismem PPWIS z dnia 14.05.2024 r. znak sprawy: SŻ9011.1.52.2024 EB w odniesieniu warunków sprzedaży owoców i warzyw, identyfikowalności produktów, oceny dokumentacji towarzyszącej pobrano 1 próbkę z hurtowni w kierunku pestycydów. Próbką nie uległa zakwestionowaniu.

10.4. Akcja kontrolna dotycząca warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych w okresie od 15.06.2024 r. do 30.09.2024 r.

W okresie od 15.06.2024 r. do 30.09.2024 r. w związku z pismem znak sprawy: SŻ.9011.1.60.2024.EB z dnia 12.06.2024 r. dot. przeprowadzania kontroli tematycznych w zakresie m.in. warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych przeprowadzono ocenę znakowania 7 wód butelkowanych. Warunki przechowywania wód butelkowanych były monitorowane podczas bieżących kontroli sanitarnych w w/w okresie.

10.5. Przedsięwzięta akcja kontrolna dotycząca zwiększonego obrotu i konsumpcji maku oraz produktów przetworzonych zawierających mak w miejscach obrotu detalicznego w opakowaniach zbiorczych (m.in. na bazarach, w supermarketach) w okresie od 06.12.2024 r. do 31.12.2024 r.

W okresie od 06.12.2024 r. do 31.12.2024 r. w związku z pismem znak sprawy: SŻ.9011.1.96.2024.DM z dnia 05.12.2024 dot. nasion maku przeprowadzono 8 kontroli sklepów i 1 kontrolę na targowisku. W ocenianym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

11. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad importem z państw trzecich żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W związku z nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad importem z państw trzecich żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie przeprowadzał granicznych kontroli sanitarnych środków spożywczych pochodzenia niezwierzęcego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z państw trzecich.

6. Higiena Pracy

Podstawowym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy jest zapobieganie szkodliwym następstwom wpływu pracy na zdrowie człowieka w postaci chorób zawodowych oraz ograniczenie zatrudnienia pracowników przy pracach szczególnie szkodliwych lub uciążliwych.

W 2024 roku nadzorowano warunki pracy w 109 zakładach, które zatrudniały łącznie 3714 osób. Pracownicy pionu Higieny Pracy przeprowadzili łącznie 146 kontroli. Jednym z podstawowych celów kontroli zakładów pracy była ocena stanu sanitarnego uwzględniająca między innymi pomieszczenia i urządzenie stanowisk pracy, zaplecze higieniczno – sanitarne, rozpoznanie i ocenę czynników szkodliwych w środowisku pracy, ryzyko zawodowe dotyczące niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, wyposażenie pracowników w odzież roboczą i sprzęt ochrony osobistej, zaopatrzenie w środki czystości oraz organizację pierwszej pomocy. W wyniku kontroli wydano 18 decyzji administracyjnych, które zawierały 22 nakazy zobowiązujące pracodawców do poprawy warunków pracy.

W roku 2024 w 11 zakładach stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych NDS i NDN. Z analizy narażenia zawodowego wynika, że 397 pracowników ekspozowanych było na jeden lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normatywy higieniczne co stanowi około 10 % ogólnej liczby zatrudnionych w skontrolowanych zakładach. Przekroczenia dotyczyły: hałasu (335 pracowników), pyłów (12 pracowników) i czynników chemicznych (175 pracowników). W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami obowiązujących normatywów higienicznych wydano 9 decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych. W wyniku prowadzonych działań 76 pracownikom poprawiono warunki pracy w zakresie

przekroczeń czynników szkodliwych. W 2 zakładach w związku z przekroczeniami stężeń chwilowych czynników chemicznych wydano decyzje unieruchamiające stanowiska pracy.

W ramach nadzoru nad substancjami, preparatami i procesami o działaniu rakotwórczym i mutagennym skontrolowanych zostało 16 zakładów. W narażeniu pracuje 239 osób z tego 12 kobiet. Zakres kontroli obejmował m.in. prowadzenie przez pracodawców rejestru prac, w których występowało narażenie na czynniki rakotwórcze, prowadzenie rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także ocenę poziomu stężeń szkodliwych czynników rakotwórczych w środowisku pracy. Ponadto zwracano uwagę na wszelkie podejmowane przez pracodawców działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie chorobom nowotworowym tj. rodzaj zastosowanej wentylacji, wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej zapewniające bezpieczeństwo i zdrowie pracownikom oraz badania lekarskie.

W roku 2024 skontrolowano 17 obiektów, w których występują czynniki biologiczne. W narażeniu pracuje 255 osób. W skontrolowanych zakładach przyporządkowano czynniki biologiczne do 2 i 3 grupy zagrożenia zgodnie z Załącznikiem nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szkodliwych czynników biologicznych.

W 2024 roku do PPIS w Leżajsku wpłynęło 1 zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej. W związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie choroby zawodowej przeprowadzono 2 wizytacje w zakładach pracy celem oceny narażenia zawodowego. W 2024 wydawano 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz) oraz 2 decyzje stwierdzające chorobę zawodową (zespół wibracyjny: postać naczyniowo-nerwowa i borelioza).

Należy podkreślić, że stan bezpieczeństwa w zakładach pracy ulega systematycznej poprawie. Obecnie pracodawcy większą wagę przywiązują do warunków pracy zatrudnionych pracowników i dokładają wszelkich starań aby miejsce pracy było bezpieczne i przyjazne dla pracownika.

Działalność kontrolna w zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi

W 2024 roku koncentrowała się na ocenie przestrzegania wymogów prawnych określonych przez :

- **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczące produktów kosmetycznych** - celem rozporządzenia jest zapewnienie bezpieczeństwa produktów kosmetycznych poprzez ustanowienie surowych wymogów dotyczących ich produkcji i wprowadzenia na rynek, w tym zasad Dobrej Praktyki Wytwarzania (GMP) oraz restrykcji dotyczących substancji niebezpiecznych,
- **ustawę z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych** - ustawa określa obowiązki podmiotów i właściwość organów w zakresie wykonywania obowiązków i zadań administracyjnych wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych.

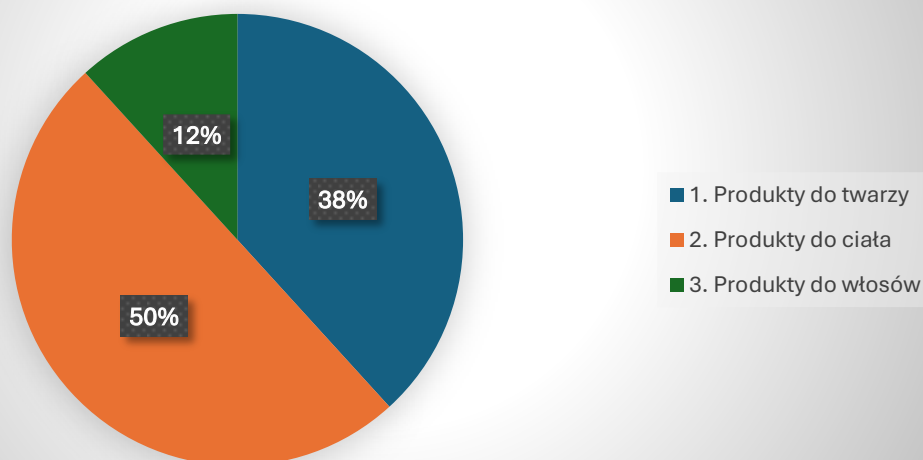

W 2024 roku skontrolowano 15 obiektów wprowadzających do obrotu produkty kosmetyczne, przeprowadzono łącznie **22 kontrole**.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono naruszenie przepisów prawnych w zakresie:

- nieprawidłowego oznakowania produktów kosmetycznych,
- zawartości w składzie zakazanych substancji (listę substancji zakazanych w produktach kosmetycznych stanowi załącznik II rozporządzenia 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r.),
- udostępnianie produktów kosmetycznych po upływie daty minimalnej trwałości.

Rodzaj skontrolowanych produktów kosmetycznych

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 8 decyzji administracyjnych w tym jedną karę pieniężną na kwotę 1000 zł.

W trakcie czynności kontrolnych na 5 obiektach przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne na temat prawidłowego oznakowania produktów kosmetycznych oraz substancji zakazanych w produktach kosmetycznych.

Nadzór nad chemikaliami i produktami biobójczymi

Działalność Higieny Pracy w zakresie nadzoru nad chemikaliami i produktami biobójczymi w 2024 roku koncentrowała się na:

- nadzorze w zakresie przestrzegania przepisów przez producentów, importerów oraz podmioty wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne i ich mieszaniny,
- prowadzeniu działań związanych z egzekwowaniem wymogów prawnych określających wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowanie.

W trakcie czynności kontrolnych w ramach **nadzoru nad chemikaliami i produktami biobójczymi** egzekwowano przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych. Głównymi aktami prawnymi w tym obszarze są:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

Rozporządzenie REACH to akt prawny mający na celu poprawę ochrony środowiska i zdrowia człowieka przed zagrożeniami, jakie mogą stanowić substancje chemiczne. Przepisy rozporządzenia wprowadzają cztery podstawowe procesy dotyczące zarządzania chemikaliami:

- a) rejestrację substancji produkowanych lub importowanych w ilości powyżej 1 tony rocznie,
- b) ocenę substancji zgodnie ze wspólnotowym kroczącym planem działań,
- c) udzielanie zezwoleń na produkcję i stosowanie niektórych substancji oraz stosowanie ograniczeń w produkcji, stosowaniu i wprowadzaniu do obrotu niektórych substancji, mieszanin i wyrobów. REACH ma również na celu zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności przemysłu chemicznego UE.

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP).

Rozporządzenie CLP wprowadza obowiązek klasyfikacji i oznakowania substancji chemicznych stwarzających zagrożenie oraz ich mieszanin, w celu poprawy ochrony pracowników, konsumentów i środowiska naturalnego poprzez przekazywanie informacji w łańcuchu dostaw o potencjalnych skutkach wywoływanych przez te substancje. Przepisy rozporządzenia wdrażają kryteria klasyfikacji i zasady oznakowania Globalnego Zharmonizowanego Systemu Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów (GHS).

- **Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych** określa:
 - 1) warunki wprowadzania do obrotu i stosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów biobójczych oraz substancji czynnych stosowanych w produktach biobójczych z uwzględnieniem wymagań dotyczących skuteczności i bezpieczeństwa ich stosowania;
 - 2) zasady wzajemnego uznawania pozwoleń na wprowadzanie do obrotu i wpisów do rejestru produktów biobójczych niskiego ryzyka między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Celem ustawy jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia ludzi, zwierząt i zagrożeniom środowiska, które mogą być wynikiem działania produktów biobójczych.

- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych.**

Rozporządzenie (UE) nr 528/2012 usprawnia funkcjonowanie jednolitego rynku i jednocześnie zapewnia wysoki poziom ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz ochrony środowiska. W rozporządzeniu określa się przepisy dotyczące:

- zatwierdzania substancji czynnych w produktach biobójczych,
- udzielania pozwoleń na dostarczanie i stosowanie produktów biobójczych,
- dostarczania wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych.

W ramach nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono **82 kontrole** w tym:

- 5 kontroli u producentów substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 19 kontroli u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 58 kontroli u podmiotów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie wykazano nieprawidłowości.

W związku z wytycznymi Głównego Inspektoratu Sanitarnego dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2024 rok:

W obszarze nadzoru nad chemikaliami zrealizowano zadanie dotyczące:

- realizacji projektu REF-12 ukierunkowanego na egzekwowanie zgodności importowanych substancji, mieszanin i wyrobów. W ramach projektu przeprowadzono 1 kontrolę, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono 39 kontroli w tym:

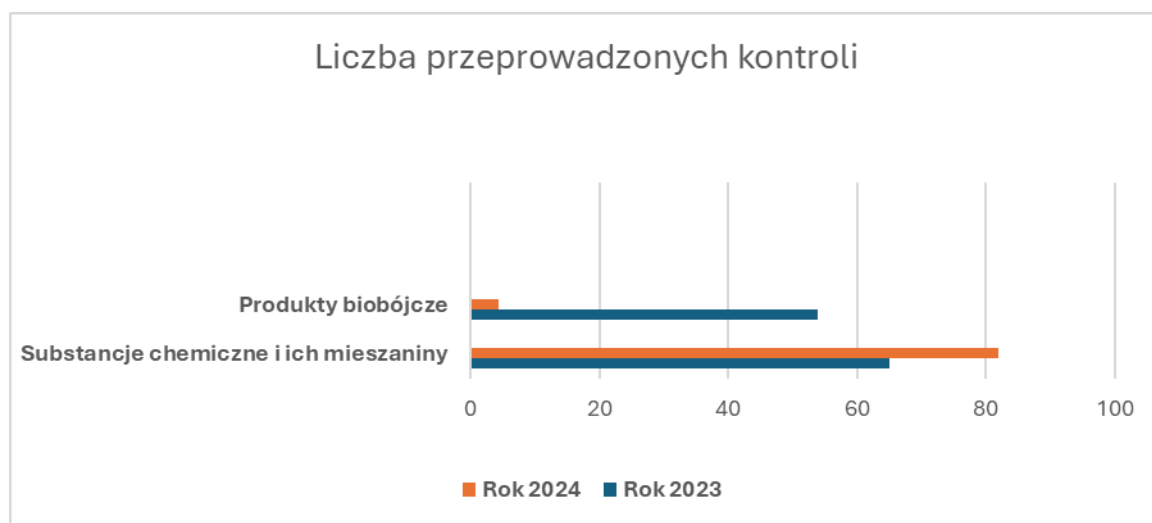
- 37 kontroli u podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze,
- 2 kontrole w zakresie stosowania produktów biobójczych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli wykazano jedną nieprawidłowość dotyczącą wprowadzania do obrotu produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia.

W obszarze nadzoru nad produktami biobójczymi zrealizowano zadania dotyczące:

- akcji kontroli rodentycydów i insektycydów (produkty biobójcze grupy produktowej PT 14 i 18) stosowanych do deratyzacji i dezynsekcji pomieszczeń i zabudowań, ze szczególnym naciskiem na podmioty będące wyspecjalizowanymi dostawcami powyższych produktów (sprzedaż stacjonarna i internetowa) oraz podmioty stosujące je w działalności zawodowej. W ramach akcji przeprowadzono 9 kontroli, podczas których oceniono 18 produktów biobójczych. Nie stwierdzono nieprawidłowości;
- akcji kontroli dezynfektantów i algicydów stosowanych do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych. W ramach akcji przeprowadzono 3 kontrole w sklepach stacjonarnych, gdzie oceniono 4 produkty oraz 2 kontrole podmiotów prowadzących sprzedaż internetową, podczas których oceniono 5 produktów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dodatkowo w związku z serią zatruć środkami ochrony roślin w Polsce zawierającymi w swym składzie substancję czynną fosforek glinu, który stanowi również zatwierdzoną substancję czynną dla produktów biobójczych na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego przeprowadzono działania kontrolne obejmujące produkty biobójcze mogące zawierać w składzie fosforek glinu lub magnezu, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej. Przeprowadzono 7 kontroli w sklepach stacjonarnych i 1 kontrolę u podmiotu prowadzącego sprzedaż internetową – nie stwierdzono wprowadzania do obrotu produktów biobójczych zawierających w swoim składzie w/w substancje.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Prezesem Biura do spraw Substancji Chemicznych, a Głównym Inspektorem Sanitarnym w sprawie szczegółowych warunków i sposobu współpracy przy sprawowaniu nadzoru nad spełnianiem przez przedsiębiorców obowiązków wynikających ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzenia do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, kontynuowany był nadzór nad wprowadzaniem do obrotu prekursorów narkotykowych kategorii 2 (bezwodnik octowy, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna, nadmanganian potasu) oraz kategorii 3 (kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton, keton metylowo-etylowy).

Na terenie powiatu leżajskiego znajduje się 7 podmiotów, które w swojej działalności stosują prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3, skontrolowano dwa z nich, nie wykazano nieprawidłowości. Brak podmiotów wprowadzających prekursory kategorii 2 i 3.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Leżajsku stale monitoruje przestrzeganie zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (dopalacze).

W 2024 r. przeprowadzono 11 kontroli w sklepach i punktach sprzedaży wyrobów tytoniowych, e-papierosów, a także wyrobów pochodzenia konopnego, w zakresie sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Podczas kontroli analizowano asortyment pod względem legalności oferowanych w sprzedaży wyrobów tytoniowych oraz produktów pochodzenia konopnego. Sprawdzono zawartość składu ww. wyrobów, m.in. ilość substancji THC w produktach pochodzenia konopnego. Ich sprzedaż i posiadanie są zgodne z polskim prawem, o ile nie zawierają w sobie więcej niż 0,3% THC. Produkty pochodzenia konopnego sprzedawane były w postaci m.in.: olejków CBD, artykułów spożywczych z CBD, suszy CBD i kosmetyków z CBD.

Podczas czynności kontrolnych na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego zweryfikowano obecność w sprzedaży produktów mogących zawierać w swoim składzie kwas ibotenowy i muscymol. W trakcie przeprowadzonych w 2024 r. czynności kontrolnych nie stwierdzono podejrzanych produktów, co do których zachodziłoby podejrzenie, że mogą stanowić środki zastępcze zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W roku 2024 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Leżajsku nie

zgłoszono przypadków podejrzeń zatruc środków zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi. Nie odnotowano również zgonów na skutek zażycia środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej przez cały rok prowadzili działania edukacyjne wśród młodzieży szkolnej oraz kadry pedagogicznej, których celem było poszerzanie wiedzy nt. szkodliwości środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

7. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W roku 2024 w działalności Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydano m.in. 29 opinii o konieczności sporządzania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko, rozpatrzono 389 wniosków odnośnie uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz 49 wniosków dotyczących lokalizacji inwestycji celu publicznego, uzgodniono 13 projektów budowlanych, 5 planów zagospodarowania przestrzennego, oraz uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania 80 obiektów budowlanych.

Podobnie jak w latach ubiegłych większość uzgadnianych przedsięwzięć dotyczyła inwestycji infrastrukturalnych związanych z zaopatrzeniem w wodę, kanalizacją oraz drogownictwem. Inwestycje te sprzyjają poprawie stanu sanitarno-higienicznego, a tym samym zdrowotnego dla mieszkańców zwłaszcza terenów wiejskich. Oceniając standardy wykonania należy zauważyć wysoką jakość przekazywanych obiektów, stosowanie nowych technologii, zabezpieczeń chroniących środowisko.

Podsumowanie

Analizując przedstawioną informację Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Leżajsku stwierdza, że bezpieczeństwo sanitarne powiatu leżajskiego w 2024r. zostało zachowane, a realizacja ustawowych zadań w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru przyczyniła się do dalszej poprawy stanu sanitarnego powiatu.

PPIS w Leżajsku dziękuje za dobrą współpracę organom samorządowym, inspekcjom, straży pożarnej, policji oraz pozostałym instytucjom powiatu leżajskiego. Miała ona znaczny wpływ na zwiększenie efektywności działań, podejmowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie zdrowia publicznego.